

תקליטים

הבסיס

הפשוט של המורכבות

ארטסאנו דל ויינמו — שורשי האינטרנציונליזם
 ארבעת חברי הרכב זה הם ארגנטינאים המנגנים בכלים עתיקים מהרי האנדים. רוב הרפרטואר שלהם מורכב אף הוא מאותה מוסיקה עתיקה של בנייהאינקה, תושבי האנדים. זהו אלבום הרביעי בתורת ארטיסאנו, ומתווה סיכום תקופה בפעילותם. משום כך מוצאים כאן גם כמה נעימות יפניות, אשר אומצו על ידים אחרי סיבוב הופעות של שלושה חודשים בארץ זו. זוהי הודמנות מצויינת, דרך איכות הקלטה טובה, להכיר איכויות מקצב וצליל שאינן נשמעות תדיר באזינויננו. אפילו אל קונצרט פאסא (הגשר הלבן) וזכה כאן לביצוע העושה עימו צדק.

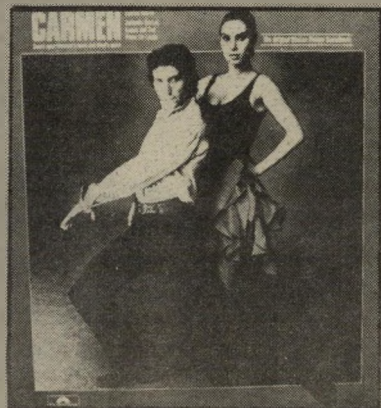

מדהים עד כמה קרוב הסינגון העממי הזה למינימליזם המודרני, עם סדרות קצב ומלודיה החוזרות על עצמן ללא הרף, אך מבלי לעשעם.

אתמול

בקולנוע היום בביתך

ברמן — ספיקול הסרט. בין המשתתפים: סאקי דה לרציה ואנטוניו סולרה (גיטרות), פונקול
 שני ספיקול מופיעים הפעם במרדו. שניהם משקפים בדיוק רב את הסרטים שמתוכנם הם לקוחים. כרמן הוא ויכוח נעים לטרט מעולה. יש קטע או שניים של נקישות מיותרות, אך כל יתר מיקצבי המקלות, הריקוד, נעימות הגיטרה, השירה הנפלאה וקטיעי האופרה הזכירים רגעים רבים ומיוחדים ביצירה מורכבת זו. בהאזנה לאלבום זה איראפטר שלא להיזכר כלילה אחד בטאן פרנציסקו. שבו השתתף פאקו דה'לוציה בהופעה חיה לצד עוד שני גיטריסטים טובים למדי, ובאלבום סולו שלו, אשר נמצא גם הוא

בהטבעה מקומית, בשם קאסטרו מארין. משנת 1980. שם עזרו לו לארי קוריאל וג'ון מקפלפלי.

בודד

באפילה

ואן מוריסון — ריקוד ירח; החברה הבללית למוסיקה
 זהו תקליט ישן, אשר מעולם לא יצא בהטבעה מקומית. אם כבר ללכת אחורה ולהטביע תקליטים אשר פיספסו את יציאתם המקורית לאור, מדוע ללכת כה רחוק, עד ריקוד ירח, כאשר רק לפני זמן לא רב יצא לאור, בעולם ובארץ, תקליט החדש של מוריסון אם המטרה היא להשלים למאוזן המקומי חורים בהשכלה, בחירה הראשונה והברורה של חברת התקליטים המקומית היתה צריכה להיות לורי אנדרסון עם מדע גדול שלה. זהו הפיספוס הגדול ביותר של הד ארצי בשנים האחרונות. לגבי תקליט זה של מוריסון — לומדים ממנו איך המרכז האמריקאי נשמע לפני שהרגיש צורך להשתמש בכמויות גדולות של חשמל ועוצמה, כשעוד היה רגוע

ושליו; רואים ממי למדו ג'קסון בראון וג'ון קוגר לשיר ואיך ניתן לשלב בהצלחה כמה סינגונות אמריקאיות אשר אינם ששים, בדרך כלל, להתערבב.

נגד השתיקה

על השחיטה

ינטל — ספיקול הסרט של ברברה סטרייסנדר; סיביריאם
 אמרו לי, המילים כאן חשובות יותר מהמוסיקה, הקשב להן. מתי לאחרונה הפיק יצחק בשביס-זינגר אלבום שבו הוא שר קיטצ'ר פרוזאי אם כבר ברברה סטרייסנדר תמיד העדפתי אותה כשחקנית ולא כזמרת. המתקנת היהודית של הלחני מישל לגוראן והשמאלץ היידישי של להיטטיינר מעוררים בחילה. שאלות באנאליות כמו, "מדוע, זה אלוהים שבשמיים, מוטלות עליי, כאשר, מינבלות כה רבות? האם לא נוצר המוח כדי ליצור והישבן כדי לנוע?" נשאלות כמיסגרות מוסיקליות באנאליות עוד יותר. למישל לגוראן היו הישגים מרשימים בקולנוע כעבר, זה לא ייזכר כאחד מהם. רק כשיד

אחד, שבו משולבים קיטצ'ר שיהיה מהסרט, מרגש שהסרט עצמו אולי אינו כה גרוע, אך גם בו נדמה כי יש לראווג לדי כסף כדי לצאת בכל פעם שהיא שרה ולקנות איזה פופיקרון או שתיה.

מוסיקה

צלילימודרניים

עותקים מן המחסן

הביקור הנוכחי של המלחין המודרני ג'ורג' ליגטי בארץ (העולם הזה 15.2.84), צפייה באופרת חליל הקסם בתל-אביב, קבלת-הפנים ההיסטרית שבה זכתה וחיטוט במחסני אחת מחברות התקליטים — שלושה מיקרים אלה התחברו לעורך הירחור כואב שאינו חדש: ידוע כי רוב חברות התקליטים ממשיכות היום להקליט ולהתבסס על הרפרטואר הקלאסי, הטונאלי, על סוסיהמילחמה הבדוקים והאהודים. מעט חברות מקדישות את כל עיתותיהן להקלטת מוסיקה מודרנית והפצתה. אך גם ענקים, דוגמת פיליפס ודויטשה גרמופון, משלמות איזשהו מס, שולי ככל שיהיה, לסינגונות העכשוויים.

בישראל כנסו גורם נוסף, המפריע להפצת הקלטות מודרניות שכאלה, מועטות ככל שתהיינה. חברת התקליטים המקומית צריכה לייבא את הקליטה מחו"ל, דבר העולה לה כסף. עליה להזמין כמות מינימלית של עותקים מאותו אלבום. לגבי מוסיקה מודרנית המדובר ב-5 עותקים.

פעמים רבות נותרים כל העותקים שהוזמנו במחסני החברה לאורך שנים. במיקרים הטובים, נחטפים שניים מחמשת העותקים והיתר מעלים אבק. לא מדובר כאן רק על ג'ון קייג' או קרלהיינץ שטוקהאוזן, אלא אף על פאול הינרמיט וארנולד שנברג.

כל הנתקל באותם עותקים זנוחים, חושב שאולי המיעוט המתעניין במוסיקה חשובה זו פשוט אינו יודע על הימצאותם כאן. כל שעליו לעשות, זה לפנות לחנות התקליטים שלו ברדישה, ותוך ימים, או שעות, התקליט בידו.

רובם הם באיכות הקלטה והטבעה מעולה והחומר שבהם מעניין ומגוון. זה בלשון המעטה. חומר זה הוא גם חיוני לכל מי שמחזיק עצמו חובב רציני של מוסיקה ולמעלה מזה, דרך תלמידי אקדמיה, נגנים ומורים.

מוזג איטלקי. על כמה תקליטים כאלה, כדי שאחרים, זמן, כשהיה מה שתשמעו — ולא תבינו — לא תוכלו לומר כי לא ידעתם.

ברוננו מארנה היה מבוגר בכמה שנים מדור המלחינים אשר בלטו בשנות החמישים. יאניס קסנקיס, לואיג'י נונו, לוציאנו בריו ואחרים, היו צעירים ממנו. מארנה היה מהראשונים אשר הרצו בכתיסתפ הקיץ של דארמשטט. הוא לימד קומפוזיציה, הלחין וניצח. הוא לא הפריד בין סוגי המוסיקה, אותה הלחין לבין עיבודים אשר עשה, וריקודים מאת שוברט או עריכת מוסיקה עתיקה מאת ויוואלי, מונטוורדי ועוד.

שלוש שנים אחרי הקמת אולפן המוסיקה האלקטרו-אקוסטית של הרדיו האיטלקי, בידי בריו ואוונגאליסטי, הצטרף אליהם מארנה בשנת 1956. הוא הרחיב את גווי המוסיקה שלו וכלל אלקטרוניקה ואלאטרוניקה (סינגון המציג למבצעים מיסגרות/תבניות של מוסיקה, שאותן הם מנגנים לפי הוראות כלליות או לפי רצונם, זוהי מין אקראיות מבוקרת. דוגמה לסינגון זה נשמעה לאחרונה בארץ, בכיצועו של היינץ הוליגר לקונצרטו לאבוב של המלחין.

מארנה נפטר בדארמשטט בשנת 1973, אחרי שבשנותיו האחרונות התרכז בעיקר בקריירת הניצוח שלו. בתקליט דויטשה גראמופון — 272 2531 מביאים המנצח המוכשר ג'יופה סינפולי ותיזמורת הרדיו הצפון גרמני שלוש מיצירותיו האחרונות של מארנה: קוואד-ריביום לארבעה נגני כלי-הקשה וארבע קבוצות תזמורת, אחורה לתיזמורת וביוגרמה לתזמורת גדולה.

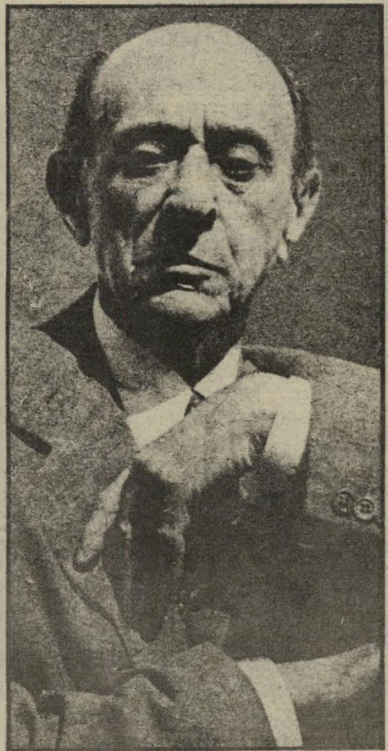
היצירות נכתבו בין 1969 ו-1972 ועל כולן עור הספיק המלחין לנצח בכיצועי הבכורה. חשים את מייגו האיטלקי, את החוש שלו להבדע מלודית ומקבלים תמונה מעניינת של מלחין חשוב.

אסכולה וינאית. בתקליט הבא (פיליפס 134 6514) הרכב מוסיקאים מעניין: אנסמבל שנברג, והי קבוצה של תישעה נגנים הולנדיים, אשר נוסדה בשנת 1974. הרפרטואר של ההרכב מתבסס על המוסיקה של החשובים מהאסכולה הווינאית במוסיקה המודרנית, קרי ארנולד שנברג, אלמן ברג ואנטון ווברן.

בנוסף להם מובצע ההרכב מיצירות בני זמנם של מלחינים אלה, דוגמת איגור סטרווינסקי, דאריוס מיו, האנס אייסלר, מכס רגר, ברוקנר, בוסוני, הינרמיט, מהלר, זמלינסקי ועוד. בכלבום זה מוצגות שלושה יצירות מאת רגר, זמלינסקי ושנברג, אלה הן יצירות תזמורתיות אשר עובדו להרכב קאמרי על-ידי שנברג ותלמידיו. הצורך לעיבודים כאלה נבע מאי-ביצועם על-ידי תזמורת גדולה, גרולות,

ומהזרמנות לביצועם על-ידי הרכבים קאמריים של האגודה להופעות מוסיקליות פרטיות. זו היתה אגודה אשר נוסדה על-ידי שנברג וכמה מעמיתיו, בשנת 1918. מטרתה היתה להעניק לאמנים ולאובחי מוסיקה ידע יסודי במוסיקה המודרנית. זאת אומנם עשתה אגודה זו במשך שלוש עונות, עד התפרקותה מחוסר אמצעים. מכיוון שלא עמד לרשותם מעולם התקציב הדרוש לשכירת תזמורת סימפונית, נהגו חבריה לעבד את יצירות המשתתפים להרכבים הקטנים שעמדו לרשותם.

העיבודים מצויינים והתקליט מרתק, כלולה כאן סוויטה רומנטית של מכס רגר

מלחין שנברג

לתיזמורת סימפונית לא היה תקציב

(1916—1873) שני ילדים אופוס 13 מאת אלכסנדר מוסקובסקי (1871—1842) ושלושה ילדים אופוס 8 מאת ארנולד שנברג (1874—1951).

עניין יהודי. האוסף האחרון להפעם: מוסיקת מקהלה אמריקאית. זוהי פנינה קטנה לא חדשה (משנת 1978), הנמכרת במחיר מוזל דויטשה גרמופון 912 2530, בשיתוף המנצח ג'ון אוליבר ומקהלת פסטיבל טאנגלוד, מציינים חתך של יצירות למקהלה (סולו ברובן) משל אליוט קרט, צ'ארלס אייבס, יעקב דרוקמן ואהרון קופלנר.

יש עניין יהודי בלחנים של אייבס וקופלנר למיזמורי תהילים ולבראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ ועניין כללי לנגנים ביצירתו הקצה של קרט, הנקראת מוסיקאים נאבקים בכל מקום.

אורחים

הזמר שנא מן הקור

193 שנה אחר שוולפגאנג אמדאוס מוצארט כתב את חליל הקסם, נהנו בשכועיים האחרונים כ-20 אלף ישראלים מן האופרה שאותה חיבר מוצארט בשנה האחרונה לחייו הקצרים (הוא נפטר בן 35).

כשש הצגות עברו ובהצגה יומית אחת (ביום שישי באחת וחצי בצהריים) מילאו את היכל התרבות התל-אביבי כל מי שרצו לשמוע אופרה וכל מי שרצה להראות שזמם אופרה.

מיבחר בינלאומי. לא היתה זאת הפעם הראשונה, שהאופרה העירונית של קלן, אחת המעולות באירופה, מופיעה בארץ. לפני שנתיים הופיעה, כמו הפעם, עם התיזמורת הפילהרמונית, בכך עושות כולן ובוזק.

היחוד של הופעת החדש היה המיבחר הבינלאומי של 25 זמרי הלהקה: אחת הסופ' ראניות, ג'ניס הול, היא אמריקאית מסן פרנציסקו; המצריסופאן, מאריקה הנריקס, היא הולנדית והבאס, פראצ'יסקו ורגארה, הוא מקולומביה.

ואם כי בין הטנורים היו גם כמה גרמנים, הרי אחר הבלטים בין הטנורים של קלן היה ארלינגור ויגפוסון, יליד רייקיאויקה, בירת איסלנד.

המדרר מעניק לתקליטים המישה צינינם, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — ככה; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל